

Обґрунтування

до питання про схвалення проєкту постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до деяких постанов НКРЕКП»

(щодо передачі замовником послуг транспортування, якому розподілено об'єднану потужність, іншому замовнику послуг транспортування права подавати номінації/реномінації на таку розподілену потужність)

Положеннями Додатку XXVII-B «Зобов'язання України щодо наближення в енергетичному секторі» до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію) визначено перелік актів Європейського Союзу та Енергетичного співтовариства, які Україна зобов'язалася імплементувати, у тому числі Регламент Комісії (ЄС) № 2017/459 від 16.03.2017 (далі – Регламент № 459, SAM NC), яким затверджено мережевий кодекс щодо механізмів розподілу потужності в газотранспортних системах, та яким скасовується Регламент (ЄС) № 984/2013.

Так, одним із основних завдань Регламенту № 459 є забезпечення розподілу об'єднаної потужності на спільних аукціонах з суміжними Операторами ГТС.

Слід зазначити, що згідно з положеннями статті 70 Регламенту (ЄС) 2024/1789 про внутрішні ринки відновлюваного газу, природного газу та водню, визначено, що з 5 серпня 2026 року мережеві кодекси та керівні принципи мають застосовуватися до всіх точок міждержавного з'єднання в межах ЄС та точок входу з третіх країн і точок виходу до них, у тому числі з Україною.

Таким чином, до 05 серпня 2026 року положення мережевих кодексів, у тому числі SAM NC в частині розподілу об'єднаної потужності з Україною, мають бути запроваджені як боку країн-членів ЄС, так і з боку України.

Крім цього, 27.03.2026 НКРЕКП отримано узгоджену Дорожню карту щодо впровадження довгострокового рішення для підвищення комерційної привабливості Трансбалканського маршруту та забезпечення постачання природного газу до України (далі – Дорожня карта), надіслану спільними листами операторів газотранспортних систем Грецької Республіки (DESFA SA), Республіки Болгарії (Bulgartransgaz), Республіки Молдова (VestMoldTransgaz SRL), Румунії (Transgaz SA), України (ТОВ «Оператор ГТС України») та оператора газотранспортної системи міждержавного з'єднання Греція-Болгарія (ICGB AD Bulgaria).

Так, Дорожньою картою, зокрема визначено необхідність пропонування об'єднаної потужності у точках міждержавного з'єднання в рамках спільного продукту Трансбалканського коридору за «Маршрутами 1, 2 та 3» та надання права подання номінації іншому замовнику послуг транспортування, якому об'єднана потужність не була розподілена, щодо обсягів транспортування з боку газотранспортної системи України.

Варто зазначити, що положення Регламенту № 459 імплементовані до Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2493 (далі – Кодекс ГТС), главою 6 розділу XIX якого передбачено механізми розподілу об'єднаної потужності. При цьому, на сьогодні її розподіл не здійснюється.

Зазначене зумовлено, зокрема наявністю між Україною та ЄС митного кордону, відсутністю можливості для українських замовників послуг

УВ
НКРЕКП
№1009-56.1/26 від 20.05.2026
КЕП: Кривоног Т. Л. 20.05.2026 16:40
3FAA9288358EC0030400000064E51F006E0CE200
Сертифікат дійсний з 19.03.2025 до 17.03.2027 14:22

транспортування отримати доступ до віртуальних торгових точок країн-членів ЄС без обов'язкової реєстрації, а для замовників послуг транспортування нерезидентів – здійснювати імпорт природного газу в Україну без додаткових митних зборів.

Слід зазначити, що пунктом 3 частини першої статті 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (далі – Закон про НКРЕКП) передбачено, що для ефективного виконання завдань державного регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, Регулятор розробляє та затверджує нормативно-правові акти, зокрема кодекс газотранспортної системи, типові договори та ініціює внесення змін до них.

У зв'язку із зазначеним, керуючись положеннями статті 17 Закону про НКРЕКП, з метою своєчасного виконання домовленостей, визначених Дорожньою картою, а також вимог Регламенту № 459, та створення належних механізмів впровадження розподілу об'єднаної потужності та можливості її ефективного використання замовниками послуг транспортування, Департаментом розвитку газового ринку було розроблено проєкт постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до деяких постанов НКРЕКП» (далі – Проєкт постанови), яким пропонується внести зміни до Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2493 (далі – Кодекс ГТС), та Типового договору транспортування природного газу, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2497.

Так, положеннями Проєкту постанови передбачено наділення замовника послуг транспортування, якому розподілено об'єднану потужність, правом передати іншому замовнику послуг транспортування право подавати номінації/реномінації на таку розподілену потужність, у порядку, встановленому Кодексом ГТС. При цьому, за таким замовником послуг транспортування зберігається обов'язок щодо оплати об'єднаної потужності, яка була розподілена йому за результатами аукціону.

Разом з тим, замовник послуг транспортування, який отримав право подання номінації/реномінації на об'єднану потужність, яка була розподілена іншому замовнику послуг транспортування, буде зобов'язаний надавати оператору газотранспортної системи фінансове забезпечення з оплати послуг з врегулювання добового небалансу відповідно до вимог чинного законодавства

Враховуючи вищевикладене, Департамент розвитку газового ринку пропонує:

1. Схвалити проєкт постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до деяких постанов НКРЕКП».

2. На виконання положень статті 15 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» оприлюднити проєкт постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до деяких постанов НКРЕКП» на офіційному вебсайті НКРЕКП www.nerc.gov.ua з метою одержання зауважень і пропозицій від інших органів державної влади, фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань та інших заінтересованих осіб.

**Заступник директора Департаменту-
начальник відділу методологічного
забезпечення функціонування
ринку природного газу**

Тетяна КРИВОНОГ

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

Київ

№ _____

Про затвердження Змін до деяких
постанов НКРЕКП

Відповідно до статті 4 Закону України «Про ринок природного газу», статті 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Затвердити Зміни до деяких постанов Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – Зміни), що додаються.

2. З метою забезпечення прозорості впровадження розподілу об'єднаної потужності та можливості її ефективного використання замовниками послуг транспортування оператору газотранспортної системи довести до відома замовників послуг транспортування природного газу наступну інформацію:

замовник послуг транспортування, якому розподілено об'єднану потужність, має право передати іншому замовнику послуг транспортування право подавати номінації/реномінації на таку розподілену потужність, у порядку, встановленому Кодексом газотранспортної системи, затвердженим постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30 вересня 2015 року № 2493 (далі – Кодекс ГТС);

обов'язок щодо оплати розподіленої об'єднаної потужності залишається за замовником послуг транспортування, якому була розподілена така потужність;

обов'язок щодо надання оператору газотранспортної системи фінансове забезпечення з оплати послуг з врегулювання добового небалансу в рамках об'єднаної потужності, розподіленої іншому замовнику послуг транспортування, покладається на замовника послуг транспортування, якому було передано право подавати номінації/реномінації на таку потужність;

для розподілу потужності у точках входу/виходу на міждержавних з'єднаннях з 06 липня 2020 року використовуються такі аукціонні платформи погоджені відповідно до пункту 13 глави 1 розділу XIX Кодексу ГТС листом НКРЕКП від 27 травня 2020 року № 1544/16/8-20:

GSA – для розподілу потужності на кордоні з Польщею;

RBP – для розподілу потужності на кордонах з Угорщиною, Словацькою Республікою, Румунією, Республікою Молдова;

для визначення маржинальної ціни продажу, маржинальної ціни придбання природного газу оператором газотранспортної системи з 19 січня 2022 року використовується інформація про операції, що відбуваються на торговій платформі ТОВ «Українська енергетична біржа», погоджену відповідно до пункту 10 глави 6 розділу XIV Кодексу ГТС листом НКРЕКП від 17 січня 2022 року № 84/16.3.1/5-22;

для забезпечення електронної взаємодії та документообігу між оператором газотранспортної системи та замовниками послуг транспортування використовується інформаційна платформа оператора газотранспортної системи із застосуванням форм електронного документообігу, які на постійній основі актуалізуються відповідно до вимог Кодексу ГТС та розміщуються на вебсайті оператора газотранспортної системи.

3. Оператору газотранспортної системи до 30 вересня 2026 року здійснити необхідні заходи для забезпечення роботи інформаційної платформи з урахуванням Змін, затверджених цією постановою.

4. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Голова НКРЕКП

Юрій ВЛАСЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Постанова Національної комісії,
що здійснює державне
регулювання у сферах енергетики
та комунальних послуг

№ _____

Зміни

до деяких постанов Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

1. У Кодексі газотранспортної системи, затвердженому постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30 вересня 2015 року № 2493, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1378/27823:

1) у пункті 1 глави 7 розділу IX:

абзац восьмий після слів «замовник послуг транспортування» доповнити знаками та словами «, якому було розподілено потужність,»;

в абзаці тринадцятому слово «ним» виключити;

2) у пункті 14 глави 1 розділу XI:

абзац п'ятий після слів «на міждержавних точках» доповнити словами та знаками «та/або об'єднаної потужності, на яку було передано право подавати номінації/реномінації іншим замовником послуг транспортування»;

абзац шостий після слів «потужності з обмеженнями» доповнити знаками та словами «та/або об'єднаної потужності з обмеженнями, на яку було передано право подавати номінації/реномінації іншим замовником послуг транспортування»;

3) пункт 1 глави 6 розділу XIX доповнити сімома новими абзацами такого змісту:

«Замовник послуг транспортування, якому розподілено об'єднану потужність, має право передати іншому замовнику послуг транспортування право подавати номінації/реномінації на таку розподілену потужність. При цьому таке право не впливає на можливість замовника послуг транспортування, якому розподілено об'єднану потужність у точках міждержавного з'єднання, передати іншому замовнику послуг транспортування право подавати номінації/реномінації щодо обсягів транспортування у точці входу/виходу зі сторони суміжної газотранспортної системи. Обов'язок щодо оплати розподіленої об'єднаної потужності іншому замовнику послуг транспортування

не передається. Замовник послуг транспортування, якому було передано право подавати номінації/реномінації на об'єднану потужність, розподілену іншому замовнику послуг транспортування, є відповідальним за своєчасне врегулювання небалансів та зобов'язаний надавати оператору газотранспортної системи фінансове забезпечення з оплати послуг з врегулювання добового небалансу у порядку та відповідно до вимог, встановлених цим Кодексом.

Право подання номінації/реномінації на розподілену об'єднану потужність може бути передано іншому замовнику послуг транспортування з дня оголошення результатів аукціону розподілу об'єднаної потужності шляхом подання заявки на інформаційній платформі оператору газотранспортної системи, де зазначається така інформація:

ЕІС-код замовника послуг транспортування, якому надається право здійснювати номінації/реномінації;

розмір потужності, на який передається право подання номінації/реномінації (не більше обсягу розподіленої об'єднаної потужності на відповідний період);

період, на який передається право подавати номінації/реномінації.

Оператор газотранспортної системи підтверджує передачу права подавати номінації/реномінації на розподілену об'єднану потужність замовнику послуг транспортування, визначеному в заявці, протягом одного дня, за умови наявності укладеного договору транспортування природного газу з таким замовником та відсутності заборгованості за цим договором.

З дня підтвердження оператором газотранспортної системи передачі права подавати номінації/реномінації на розподілену об'єднану потужність відповідно до цього пункту, замовник послуг транспортування, якому було розподілено таку потужність, втрачає право подавати номінації/реномінації щодо обсягів транспортування природного газу, визначених у заявці.»;

4) у пункті 3 глави 6 розділу XX слова «менше або дорівнює частці» замінити словами та знаками «дорівнює значенню, що є не меншим, ніж частка».

2. У Типовому договорі транспортування природного газу, затвердженому постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30 вересня 2015 року № 2497, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1383/27828:

1) абзац сьомий пункту 4.1 розділу IV доповнити знаками та словами «, та/або об'єднану потужність, на яку було передано право подавати номінації/реномінації іншим замовником послуг транспортування»;

2) розділ VI доповнити новим пунктом такого змісту:

«6.5. Якщо замовник послуг транспортування, якому розподілено об'єднану потужність у точках міждержавного з'єднання, передає право іншому замовнику послуг транспортування подавати номінації/реномінації на таку розподілену потужність у порядку, встановленому Кодексом, обов'язок щодо оплати такої розподіленої об'єднаної потужності залишається за замовником послуг транспортування, якому була розподілена потужність.

Якщо замовнику послуг транспортування було передано право подавати номінації/реномінації на об'єднану потужність, яка була розподілена іншому замовнику послуг транспортування, обов'язок щодо своєчасного врегулювання небалансів та надання оператору газотранспортної системи фінансового забезпечення з оплати послуг з врегулювання добового небалансу в порядку, встановленому Кодексом та цим Договором, покладається на замовника послуг транспортування, якому передано право подавати номінації/реномінації.».
